

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Cap. Quia circa 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

neos uxoris suæ, & è contrâ inter uxorem & consanguineos mariti sui. Unde fit, quòd pater & filius cum matre & filia ex alio viro nata rectè matrimonialiter conjugantur. Idem est de duobus fratribus, & de duabus sororibus diversorum parentum, & sic de cæteris. Siquidem inter hos nulla est affinitas, eo quòd primam personam contrahentium affinitas non excedat, *per hunc text. nostr.*

2 Unde quod Modestinus Jurisc. respondit in l. Non facile 4, §. affines D. De gradib. & affin. dum inquit, Affines sunt viri & uxoris cognati, dicti ab eo, quòd duæ cognationes, quæ diversæ inter se sunt, per nuptias copulantur, & altera ad alterius cognationis finem accedit, accipiendum est eo sensu, quo jam diximus, ut is dumtaxat affinis fiat cognatis uxoris suæ, & è diverso

uxor cognatis viri sui, non quòd omnes cognati inter se affines fiant. Quod satis ex eo elucet, dum ait, quòd altera cognatio accedat ad alterius finem, id est, extremitatem. Ut enim ager non dicitur affinis vicini agro, quòd hunc locum occupet, sed quòd ad extremitatem ei conjugatur: ita & cognati viri non toti cognationi uxoris affines sunt, sed ejus tantummodò finis, videlicet uxori. Idem est ex parte cognatorum uxoris ratione mariti sui.

Hic tamen repetere necesse est, quòd supra ad Rubr. hujus Tit. meminimus, videlicet affinitatem hoc jure nostro non tantum oriri ex matrimonio, sed & ex concubitu illicito, contra jus civile, quo non nisi ex justis nuptiis affinitas nascitur, d. §. affines, de quo latius ad cap. Non debet inf. eod.

In Cap. Quia circa 6.

SUMMARI A.

1. Matrimonium olim inter consanguineos interdictum usque ad septimum gradum.
2. Rescriptum subreptivum nullius est momenti.
3. Dissimulatio expressa habet vim dispensationis.

FACTI species hæc proponitur. Erat quidam nobilis, qui cum matrimonium contraxisset cum Titia in quinto consanguinitatis gradu, & ex eadem prolem suscepisset, postea prole sublatâ è medio, idem nobilis supplicavit summo Pontifici, ut in favorem proles faceret sibi gratiam retinendæ Titia in matrimonio. Quod & factum est, sed ex falsa causa allegata, utpote defunctâ antea prole. Id animadvertens loci Episcopus rem ad summum Pont. refert, qui hoc textu ita rescribit: Dissimulare poteris, ut remaneant in copula sic contracta, cum ex separatione (sicut asseris) grave videas scandalum imminere.

Quod igitur hoc loco mentio fiat quinti gradus, id accidit propter jus vetus, quo matrimonium interdictum erat inter consanguineos, usque ad septimum gradum, *can. 1. can. De consanguinitate & can. Nulli xxxv. quest. 3.* Hodie verò ab eo discessum est & redactum usque ad quartum consanguinitatis gradum inclusivè, *cap. Non debet inf. eod.* ita quòd in quinto gradu nullâ amplius dispensatione opus sit. Interim manet decisio hujus *cap. nostri* quoad quatuor priores gradus, sicut supra *ead. ad c. 3.* plenius diximus.

Non autem sine ratione Episcopus consulit summum Pontificem, cum hæc gratia retinendi Titiam ex falsa causa impetrata fuerit. * At verò rescriptum ex narratione falsæ causæ obtentum, tamquam subreptivum, sive obreptivum (idem enim hæc duo significant, l. 1. C. Si nuptia ex falso rescripto per.) nullius momenti est, *c. Super literis 20, & c. penult. sup. De rescript.* Carere enim debet mendax preceptor impetratis, ut loquitur textus in d. *c. Super literis & in l. Et si legibus 5, C. Si contra jus vel util. publicam.* Sed in rescripto summi Pont. semper tacitè, licet expressa non sit hæc clausula, ineffe intelligitur, si preces veritate nitantur, *c. 2. sup. De rescript.* quamvis in rescripto Imperatoris ea necessariò sit exprimenda, l. fin. C. De diversis rescriptis.

Quod autem ait textus noster, dissimulare poteris, &c. mirum est, his verbis dispensationem contineri, ex sententia Glossæ, Innoc. Hostiensis, Joan. Andrea, & Panormit. hic; mirum est, inquam, propter textum in *c. Cum jam dudum 18, in fine sup. De prebend.* ubi inquit textus, quòd multa per patientiam tolerantur, quæ si deducta fuerint in judicium exigente justitiâ non debeant tolerari. Unde videtur, hanc dissimulationem textus nostri non habere vim dispensationis, sed solius patientiæ, utpote injustæ. Verum respondetur, ideo hic dispensationem intelligi, quòd summus Pont. expressè hanc dissimulationem per-

permitteret: alioqui stultum esset dicere, inquit Innoc quod hic nobilis & Titia ex dissimulatione summi Pont. perseverarent in adulterio, sive in illicito concubitu. Aliter verò, ubi tacite dissimulat; nam hac specie non censetur dispensare,

ut in d. c. Cum jam dudum, etiam si aliàs scandalum subesset, si contra fieret, per text. in c. 2. inf. De novi operis nuntiat. Nota tamen ex hoc textu ob grave scandalum evitandum, tamquam ex legitima causa, posse dispensare S. Pontificem.

In Cap. Tua nos 7.

Hoc Cap. docetur, in recensendis gradibus cognationum incipiendum esse à stipite, id est, à communi parente, in quem uterque contrahentium pari gradu vel inæquali

concurrit sursum versus, vel etiam à fratribus, qui à communi parente descendunt. Quod ad cap. sequens latius explicabitur.

In Cap. Non debet 8. juncto cap. fin.

SUMMARI A.

1. Consanguinitatis & affinitatis gradus quoad matrimonii contractum cur abrogati?
2. Affinitas quando contrahatur.
3. Affinitatis genera que.
4. Gradus consanguinitatis & affinitatis triplices.
5. Gradus qui & unde dicti.
6. Inter ascendentes & descendentes computatio eadem utroque jure.
7. Diversitas est in transversalibus, ejusque ratio.
8. Intellectus can. l. xxxv. q. 5.
9. Matrimonii prohibitio inter consanguineos & affines: ad quorum gradum teneat, & cur ea in re variatum.
10. Prohibitionis ratio.
11. Prohibitio illa cur ad quartum gradum redacta.
12. Graduum cognoscendorum ratio.
13. Pœna incestuorum nuptiarum jure civili inducta an & jure Canonum obtineant.

Hoc Cap. celebre & singulare est, teste Panoimit. hic, editum ab Innoc. III. in generali Concil. Lateranensi, quo abrogat duo posteriora affinitatis genera: item tres posteriores gradus consanguinitatis & affinitatis, in quibus secundum veteres Canones interdictum est matrimonium. Initio autem hujus abrogationis causa hæc redditur, quod tempus nonnumquam efficiat, ut ea, quæ pro salute & utilitate Reipublicæ antè constituta fuerunt, postea mutato rerum statu, expediat novâ lege latâ immutari, text. hic & in c. fin. in pr. De sentent. excom. lib. 6. & in can. fin. dist. 14. Quippe lex temporari accommo-

daanda est, can. Erit autem lex dist. 4. nam discretè inquit textus noster, quod ipse Deus ex his, quæ in veteri Testamento statuerat, nonnulla mutaverit in novo. Quod certè non ideo accidit, quod prior lex, quæ per posteriorem sublata est, rationabilis non fuerit, sed quod natura & mores hominum eò devenerint, ut antiquâ lege amplius uti non possint. Unde cum tempore Concilii Lateranensis, ex quo hoc cap. desumptum est, corruptior esset natura hominum, quam priori sæculo, factum est, ut posteriora duo affinitatis genera, & tres posteriores gradus consanguinitatis & affinitatis à veteribus Canonibus introducta per hunc textum nostrum antiquata sint, elegant textus in can. Fraternalitatis dist. 34. Cæterum quæ affinitatis genera sint hic dispiciamus.

Meminisse autem oportet, affinitatem tunc contrahi, quando una familia ad alterius familiæ suam accedit, sive per legitimum concubitum, ut in matrimonio, sive per illegitimum, ut in quavis alia conjunctione extra matrimonium, per text. in c. Quod super sup. hoc eod. tit. c. Discretionem 6. & c. penult. sup. De eo qui cognovit consang. uxoris sue. Non quidem quod omnes persone utriusque familiæ inter se affines sint, sed quod vir tantummodò fiat affinis cognatis mulieris, & eò contra mulier fiat affinis cognatis ipsius viri, si c. Quod super, & ibi latius dixi. Conjuge quæ dicta sunt sup. eod. ad Rubr. hujus tit.

Ut autem genera affinitatis inter se dignoscantur, constituaamus fratrem vel alium cognatum meum duxisse Titiam in uxorem suam: hæc Titia dicitur mihi affinis in primo affinitatis genere, eò quod sanguini meo immediate juncta sit